Revistă culturală finanțată cu sprijinul Ministerului Culturii

■ *„Un popor nu se caracterizează atât prin oamenii mari pe care îi are, ci mai ales prin felul în care îi recunoaşte şi îi stimează pe aceştia.”*
Friedrich Nietzsche

fondat în 1881

Contemporanul

ideea europeană

Revista apare sub egida Academiei Române
Director NICOLAE BREBAN

REVISTĂ NAŢIONALĂ de cultură, politică şi ştiinţă ANUL XXXI · Nr. 10 (823) • OCTOMBRIE 2020

RESA HEMIFRÅN-serien

Bogdan Popescu: „Când Suedia era condusă din Moldova”

Poezia bate pandemia

Miruna Olteanu: Radu Ciorniciuc. *Acasă...* – Premiul Cornul de Aur

Följ med oss till Bukarest, Rumäniens kontrastfyllda huvudstad

ONSDAG 20 MAJ, KL 17:00

SUMAR

Știri • evenimente • Academia Română

Carantină, izoletă, comorbiditate, pozitivat – termeni apăruți în limba română în perioada epidemiei de COVID-19

Academia Română a organizat, luni, 31 august 2020, o dezbatere dedicată Zilei Limbii Române, unde prof. Gabriela Pană Dindelegan, membru corespondent, a evidențiat utilizarea, din ce în ce mai mult, în limbajul românilor, a unor termeni care au legătură cu epidemia de COVID-19. „Pentru dinamica limbii actuale este suficient să dăm un exemplu: să aducem în discuție recentul și bogatul vocabular al pandemiei cu termeni nou creați, cu sensuri noi, cu extinderi și cu devieri de sens, unii formând adevărate familii și probând o dinamică lingvistică impresionantă”, a spus doamna Dindelegan, care a făcut un „prim inventar al acestei bogate terminologii”. „Asimptomatic versus simptomatic; carantină, carantinare, carantinat, carantinizare; comorbiditate, comorbidități; confirmat, confirmați; contact, contacți; contaminat, contaminare; covid, covizi; igienizat; infectat, infectați, infectare; izolare, izolat, izolați; mască; platou; pozitiv, pozitivi, pozitivat, repozitivat; relaxare cu sensul special de respectare a regulilor; testare, testat și alții”, a enumerat lingvistul.

În acest proces, profesorul Dindelegan a remarcat „nu numai termenii simpli, ci și derivatele propriu-zise”, precum „izoletă, după modelul bicicletă, motocicletă, trotinetă, anticovid, noncovid, derivate cu prefixe negative”. „De observat compusele prefixe propriu-zise și cele cu prefixoide sau cu sufixoide, de tipul coronavirus, coronasceptic, pandemie, termometrizare, termoscanare, vaccinosceptic. De observat acronimele aduse în prim-plan: ATI, DSP, cu derivatul DSP-ist, DSU. COVID însuși a fost preluat la început ca acronim, de unde și scrierea fiecărui component cu majusculă, dar și-a pierdut cu timpul semnificația acronimică”, a spus profesorul Dindelegan. În opinia prof. Gabriela Pană Dindelegan, acest fenomen pune în evidență „vigoarea, bogăția și forța creatoare” a limbii române.

„Poate fi considerată săracă, urâtă o asemenea limbă care dă atâtea semne de vigoare, de bogăție, de rapiditate de reacție? Evident că nu. Și exemplul terminologiei COVID-ului este numai unul printre multe altele”, a mai spus profesorul Dindelegan.

Manifestarea a fost organizată în parcul Academiei Române, fiind moderată de acad. acad. Răzvan Theodorescu și Bogdan C. Simionescu, vicepreședinți ai Academiei.

(continuare în pagina 16)

fondat în 1881 Apare sub egida Uniunii Scriitorilor
Contemporanul ideea europeană
Director NICOLAE BREBAN

Revista apare sub egida Academiei Române
Director – Nicolae Breban

Senatul Contemporanul:

Ștefan Borbély, Nicolae Breban, Aura Christi, Victor Ivanovici, Virgil Nemoianu, Basarab Nicolescu, Ioan-Aurel Pop, Dumitru Radu Popescu, Eugen Simion, Ion Simuț, Răzvan Theodorescu, Eugen Uricaru, Victor Voicu

Redacția:

Aura Christi (redactor-șef)
Andrei Potlog (director administrativ)
Mihaela David (director economic)
Carmen Dumitrescu (redactor tehnic)
Adrian Ionuț Preda (director distribuție)
Alina Ionescu-Preda (redactor)

Corespondenți din străinătate:

Hans Dama (Austria)
Dragoș Nelersa (Israel)
Roxana Pavnotescu (SUA)
Maria Floarea Pop (Spania)
Violeta Popa, Irina Țurcanu-Francesconi (Italia)
Victor Ravini (Franța)
Ding Chao (China)

Rubrici:

Luiza Barcan, Iulian Boldea, Ștefan Borbély, Marian Victor Buciu, Constantina Raveca Buleu, Theodor Codreanu, Bogdan Crețu, Dana Duma, Adrian Majuru, Dragoș Nelersa, Boris Marian, Dana Oprica, Mircea Platon, Dana Pocea, Adrian Dinu Rachieru, Alexandru Surdu, Maria-Ana Tupan, Magda Ursache, Alexa Visarion

Vignetele rubricilor – Laura Poantă
Viziune grafică – Mircia Dumitrescu

Imprimat la Dea Print
Math Express srl

Editor: Asociația Contemporanul
Cod fiscal: 26718854
Cont Lei: O61RNCB0072115479360001
BCR Filiala Sector 1 București
ISSN print 1220-9864
ISSN online 1841-0685

Revista este înregistrată la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci (OSIM)
Adresa: Asociația Contemporanul
O. P. 22, C. P. 113, Sector 1, București
Cod 014780
Tel./Fax: 021. 212 56 92
Tel.: 021. 310 66 18
Sediul central: Casa Academiei, Calea 13 Septembrie, nr. 13
București, sector 5, 050711
Revista este membră a Asociației Publicațiilor literare și Editurilor din România (APLER)

E-mail: office@contemporanul.ro
www.contemporanul.ro

Contemporanul. Ideea europeană are 40 de pagini

■ Număr ilustrat cu fotografii realizate la Mogoșoaia de Aura Christi

Suplimentul-revistă *București în 5 minute* este realizat în parteneriat cu Primăria Capitalei prin Muzeul Municipiului București

■ *Cronica literară*

Poezia lui Sorin Cerin contribuie, prin fiecare nou vers, prin fiecare nouă poezie sau culegere, la edificarea unui asemenea sistem spiritual autarhic

Ştefan Borbély

Gnozele lui Sorin Cerin

Sorin Cerin

Multitudinea de sintagme scrise cu majusculă (*Lumea Nimănui; Urma Adâncă a Durerii; Întunericul Singurătății; Labirintul Absurdului* etc.) indică existența unui sistem conceptual precis în interiorul poeziei religios-filosofice a lui Sorin Cerin, care-şi trage seva, în mod evident, dintr-un ethos de esență creştin-gnostică, cu precizarea că protagoniştii canonici ai Creştinismului clasic (Isus, Maria, Diavolul etc.) nu apar în discursul soteriologic al volumului, deşi finalitatea spirituală a demersului e dincolo de orice îndoială, fiindcă poetul invocă în mod constant, ca țintă finală a aspirației sale, Iubirea, Ochiul de Vis al Perfecțiunii sau Calea spre Absolut a Viitorului. Regimul dihotomic al cuvintelor-cheie ale volumului *Le non-sens de l'existence et de l'eternité*, care urmează să apară în Franța, la Éditions Stellamaris, e, şi el, de proveniență creştină, fiindcă în interiorul lor se confruntă Absolutul şi Absurdul, aşa cum în Maniheism, de pildă, soarta lumii e decisă de bătălia dintre Ființa de Lumină şi Prințul Întunericului.

Am menționat dinadins Maniheismul ca posibilă sursă de inspirație a cosmologiei create de către Sorin Cerin, fiindcă, asemenea apocalipselor străvechi (adică a textelor-revelație), poetul se opune dispersiei induse de materialitate prin construirea unei mitologii proprii, foarte atent caligrafiate conceptual. Aşa procedau marii maeştri ai Creştinismului timpuriu, preluând o tradiție ce venea din vremuri precreştine, când, prins în mrejele iluziilor lumilor versatile, metamorfice (Prințul Întunericului din Maniheism este, şi el, un demiurg metamorfic, capabil să-i confere Materiei formele cele mai atrăgătoare, ca să nu mai vorbim de *Maya* hinduşilor), învățatul îşi construia un univers (sau un mit) autarhic de sine stătător, care, de sorginte spirituală (cristalină) fiind, îi oferea acestuia „templul” necesar pentru exercițiul soteriologic. Migălind, apoi, la fiecare detaliu al acestui „templu” (care putea fi o dumbravă de bambus, o mânăstire în vremurile mai noi sau chiar o Carte), învățatul se purifica odată cu fiecare pietricică pe care o aşeza în zidul edificiului său, învelindu-se în cele din urmă cu el ca şi cum ar face-o cu un nimb de lumină.

Poezia lui Sorin Cerin contribuie, prin fiecare nou vers, prin fiecare nouă poezie sau culegere, la edificarea unui asemenea sistem spiritual autarhic. De aceea, terminologia poetului are o logică intrinsecă precisă: atunci când el spune că orice Catedrală a Absurdului e clădită cu materie luată din moarte, atunci când scrie despre Străinul Subconştient sau despre Cuvintele Înghețate care plutesc în jurul nostru ca nişte spini de gheață, sensul acestor sintagme trebuie căutat *în interiorul* sistemului mitografic creat de către poet, şi nu interpretate prin extrapolare.

Să încercăm, aşadar, să decriptăm structura simbolică şi narativă a acestui mit, pentru a-i înțelege semnificația. Universul pe care poetul îl evocă în versurile sale este unul al finalurilor de ciclu cosmic, fiind, aşadar, unul de sorginte eschatologică. Există, în el, „cimitire de cuvinte”, „catedrale ruinate”, zori încleştați, care „se surpă” sau „ferestre sparte de Cer”, în care „plouă cu cioburi tăioase de clipe”. Nu vom găsi nicăieri în perimetrul acestui univers, care pare inspirat de ruinele suspendate în eter ale lui Piranesi, nici un spațiu de compensație sau de refugiu, ruina şi dispersia fiind omniprezente.

Astfel, geografia neagră, deznădăjduită a volumului sugerează aducerea credinței într-o stare extremă, de macerare (*acedia* lui Thomas d'Aquino, interpretată şi ca *torpor*), stadiu de anulare a ființei, din care pornesc, mai departe, două drumuri alternative: cel al renunțării şi al morții, respectiv cel al curajului şi al speranței, rostul dispersiei extreme fiind acela de a sugera că şi-n situațiile cele mai prejudiciante viața credinței dispune de suficiente resurse lăuntrice pentru înălțare şi „renaştere”, fiindcă, indiferent de cât de opacă ar fi lumea din jurul nostru, tot există, în textura sa de profunzime, suficiente „semințe de iubire” pe care să le adunăm pentru a construi o mântuire.

Poezia lui Sorin Cerin ne apare, aşadar, ca fiind una marcată de un optimism spiritualist paradoxal, funcționând cu logica unei lumi inversate. Poetul construieşte, cu fervoare şi cu pricepere sintactică, o anti-lume (lumea „cimitirelor de cuvinte”, a sensurilor înghețate, lumea „cioburilor tăioase” şi a Absurdului), care are, în cele din urmă, menirea de a-i pune credința la încercare şi de a-l întoarce către orizontul izbăvitor al Absolutului. Sub aspect cantitativ, cuvintele şi imaginile volumului aparțin cu precădere lumii dispersate, „pierderii, uitării reci şi indiferente”, Absurdului, adică unui climat eschatologic, pe care Credința are chemarea să îl transceandă şi să îl corecteze.

Poetul merge însă chiar mai departe, propunând o cosmologie de tip dualist, din categoria celor folosite în Gnoză. Să încercăm să o înțelegem, pornind de la poezia cu nr. 20 din volum, intitulată *Unde vom fi obligați să rămânem:*

Ne-am îmbarcat,
pe corabia Deşertăciunii,
cu nume de Fericire,
fără să ştim,
că porturile în care va acosta aceasta,
sunt cele ale Durerii şi Absurdului,
urmate la final,
de cel cu nume de Moarte,
unde vom fi obligați să rămânem,
pentru totdeauna,
despărțiți de identitatea Iubirii,
ce ne va fi furată,
de către un alt Destin,
ce nu ne va mai aparține,
spre a fi dusă în depărtările,
Inimii de Jar,
a Eternității Clipei,
dăruită undeva-cândva,
de Privirea ta,
rătăcită acum,
printre Florile de Lacrimi,
ale Amintirilor.

Nu e singurul loc în care Sorin Cerin vorbeşte despre un destin abulic, înşelător, în care omenirea a fost „închisă”, claustrată împotriva voinței sale. În cazul de față, „corabia deşertăciunii” acostează în porturi cu conotații exclusiv negative, dar nu este deloc sigur că pasagerii şi-au dorit o asemenea „croazieră”, destinul lor purtându-i în derivă împotriva propriei lor voințe, din rațiuni superioare, pe care ei nu le pot controla. Într-un alt poem din volum există un „Dumnezeu al Nimănui”, care a făurit lumea (sau măcar o parte din ea) „fără să înțeleagă” că ea trebuie să se compună (şi) din iubire. Acest demiurg „neatent” a operat chiar de la început o selecție axiologică negativă, oprindu-i pe oameni să ajungă direct la valorile Binelui sau ascunzându-le pe pozitive. Termenul axial al întregului complex e *Străinul Subconştient*, pe „care – scrie poetul – ne-a fost interzis să-l cunoaştem”. În consecință, omenirea s-a lăsat captată într-o „greşeală” cosmică premeditată, care i-a obstaculat drumul înspre împlinire, adică înspre Iubire.

Străinul Subconştient apare în mai multe dintre poemele lui Sorin Cerin, el având forța unei obsesii cu valoare recuperativă. Trăind în universul sfâşiat, dispersat al materialității „absurde”, poetul nu face decât să se îndepărteze de *Străinul Subconştient*, mântuirea cerând, dimpotrivă, un parcurs în sens invers, înspre recuperarea Subconştientului şi punerea sa în armonie cu Absolutul. Precondiția „întoarcerii” (termen esențial pentru Gnoză) o reprezintă interiorizarea Iubirii: împărtăşirea din substanța ei, pregătirea transfigurării.

Dispunând, astfel, de toate elementele constitutive ale mitologiei poetice personale a poetului, nu ne rămâne decât s-o reconstituim. Punctul de pornire îl reprezintă, ca-n Gnoză, existența unui „Dumnezeu Străin” (numit *Dumnezeul Nimănui* de către poet), care a rostuit greşit, „neatent” Cuvintele Facerii, dând la iveală – fără s-o fi dorit, probabil – o lume unilateral abstruză, „absurdă”, în care spiritul oamenilor este pus la încercare grea. Nici voința nu-i mai ajută, aşa cum am văzut că se întâmplă cu metafora corabiei aflate în derivă, fiindcă lumea a fost tocmită de la început greşit, cu sensurile normale inversate. Simbolul major al volumului exprimă, aşadar, o capcană metafizică: ființa umană este prinsă într-un „joc” ironic, de tip eschatologic, din care, aparent, nu are cale de ieşire.

Numai că impasul se dovedeşte a fi doar aparent, întrucât constructorul edificiului sublim propriu, adică poetul, dispune de puteri specifice, soteriologice, prin intermediul cărora poarta mântuirii se deschide. Toate aceste puteri sunt anti-sistemice, adică anti-eschatologice. A pus „Dumnezeul Nimănui” cuvinte anapoda în lumea pe care a creat-o? Rostul poetului este de le găsi pe cele *adevărate* – şi de a le scrie, pentru a le face accesibile şi celor din jur. S-a îndreptat lumea, fără s-o ştie, înspre rătăcire, uscăciune şi dispersie? – rostul poetului este acela de a găsi sensuri, noime şi surse de energie, şi de a le arăta şi celorlalți, pentru a înlocui lumea fragmentată cu promisiunea uneia frumoase, întregi, luminoase.

S-au aşezat forțele materiei pe calea Absurdului şi ale opacității? Rostul poetului – şi, implicit, al omului – este acela de a sădi Iubirea în suflete şi de a se întoarce către Absolut. Oricine poate opera aceste retroversiuni esențializate, fiindcă, în cele din urmă, poet şi om semnifică, în sistemul de gândire al lui Sorin Cerin, cam acelaşi lucru: două ipostaze calitativ înrudite ale omului religios, ale Celui care Crede. ❐

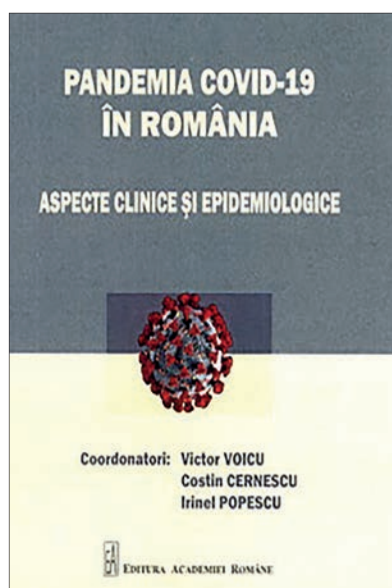
Contemporanul
fondat în 1881

ROMÂNIA CITEȘTE

www.contemporanul.ro

Noutăți editoriale

Pandemia COVID-19 în România. Aspecte clinice și epidemiologice
Coordonatori: Victor Voicu, Costin Cernescu, Irinel Popescu
Editura Academiei Române

Afectarea complexă a organismului, la niveluri multiple, metodele de tratament care au fost validate de studii științifice, mijloacele de prevenție care și-au dovedit eficiența și multe alte aspecte își găsesc locul în paginile cărții. Scopul final al acestui efort este ca specialiștii din linia întâi și, prin ei, întreaga populație să beneficieze de progresele pe care știința este obligată să le facă într-un ritm extraordinar de rapid în această criză fără precedent.

Victor Voicu

Sorin Lavric
Defazarea sufletească și alte eseuri
Editura Ideea europeană

Un text se definește prin dispoziția pe care ai avut-o scriindu-l, adică prin emoția inițială care te-a împins să-l pui pe hârtie. Hotărâtoare nu e tehnica scrisului, acea îndemânare lexicală grație căreia poți așeza cuvintele după reguli prozodice, ci emoția de la început. Dacă ea se stinge, textul se usucă și moare. Eseurile de aici au sens numai în măsura în care emoția din care s-au născut persistă în ele. Tristețea filosofilor este că, preocupați cum sunt de sensuri logice, sunt incapabili să emane fluizi emotivi. Rezultatul e scrisul la rece: te așezi la masă și scrii, indiferent că ai sau nu poftă. Scrisul devine astfel o rutină ineptă. Și chiar dacă se întâmplă să dai peste o expresie fericită, nu vei putea transmite nimic subliminal, nici un gust și nici o tresărire, nici o sugestie și nici o insinuare. Iar scrisul care nu provoacă ecouri recurente în mintea cititorului e inutil. Am ales în acest volum acele eseuri pe care le-am resimțit ca fiind purtătoare de condiție afectivă.

Sorin Lavric

Mircea Platon
Deșcolarizarea României. Scopurile, cârtițele și arhitecții reformei învățământului românesc
Editura Ideea europeană

Northrop Frye, vorbind despre o „etică a schimbării", atrăgea atenția încă de la sfârșitul anilor '60 – ani în care s-au extins la scară largă multe dintre experimentele și ingineriile sociale importate și în România după 1989 – asupra importanței protejării continuităților structurale, a liniilor de forță culturale ale unei societăți: „Adevăratul fundament al acestui sentiment al continuității timpului era, cred, sentimentul continuității instituțiilor sociale. Secole la rând, omul occidental a fost sporit și civilizat de instituțiile sale: doar continuitatea națiunii, a bisericii, a clasei sale sociale, a partidului, a genealogiei sau a breslei sale dădea vieții sale o dimensiune de mai mare importanță. Pierderea încrederii în permanența acestor instituții, sau, mai degrabă, în presupunerea că sunt cumva mai bune tocmai pentru că sunt permanente, a adus după sine o criză de stranie versatilitate. Nu e o criză politică sau intelectuală, sau religioasă: e toate aceste lucruri la un loc, o criză a spiritului. [...] Motorul continuității instituțiilor sociale este continuitatea cunoașterii și a procesului de învățare și, într-o epocă în care proiecțiile sociale nu se mai bucură de loialitatea nimănui, nu putem decât să ne întoarcem la

această sursă a lor". Ceea ce a făcut procesul de reforme (structurale și sistemice) ale învățământului românesc a fost, într-o țară zguduită din temelii ca România trecută printr-un comunism atroce pentru continuitățile istorice și un post-comunism haotic și iconoclast, tocmai să ne rupă legătura cu acea sursă a proiecțiilor sociale/ instituțiilor permanente care e continuitatea cunoașterii și a învățării. Ne-a tăiat cu inconștiență sau cu sadism, deci, cu perversitate, ultima șansă de a redeveni o societate normală.

Mircea Platon

Adresa redacției:
Asociația Contemporanul
Calea 13 Septembrie, nr. 13, București, sector 5
cod: 050711
tel./fax: 4021 212 56 92; 4021 310 66 18
E-mail: office@contemporanul.ro; contemporanul@yahoo.com

Abonamentele se pot face la sediul redacției, prin Compania Națională „Poșta Română" S.A., Acta Legis SRL, S.C. Orion Press Impex 2000 SRL, S.C. Manpres Distribution SRL.

Revista este distribuită de Editura Maxim Concept și poate fi cumpărată din magazinele InMedio, Relay. Se difuzează, de asemenea, și în cadrul rețelei muzeale a Muzeului Municipiului București.

Abonamente
România: 84 lei/an
Străinătate: 50 euro/an
Taxele de expediere sunt incluse.
Adresa poștală/ pentru corespondență:
Asociația Contemporanul
OP 22, CP 113, Sector 1, București

Nr. 1-9/2020 ale revistei *Contemporanul. Ideea europeană* au apărut cu sprijinul financiar din Fondul recurent al Donatorilor – Academia Română

Suplimentul-revistă *București în 5 minute* este realizat în parteneriat cu Primăria Capitalei prin Muzeul Municipiului București

www.contemporanul.ro; www.ideeaeuropeana.ro; www.romaniaciteste.ro; www.europressgroup.ro.

Evidența informatizată a tirajelor și produselor este realizată în sistemul internațional GS1, administrat în România de GS1 România. www.gs1.ro

Apare lunar **7 lei**

